

CARTA VMNÁÁⁿ VMNAAⁿ YEⁿE SAⁿĀ TIMOTEO

1 'Úú Pablo 'úú. Ní 'úú apóstol yeⁿe Señor Jesucristo caati Ndyuūs ndúúcū Señor Jesucristo dichó'o yā 'úú. Ní snéé ngiinu yú 'iiⁿyāⁿ miiⁿ yeⁿe yú chi nadanguáⁿai yā s'uuúⁿ. ²'Úú ngiicá compañero yeⁿé chi idingúuⁿ yā carta 'cūū yeⁿe dii Timoteo chi saⁿā chi cuaacu níⁿnyúⁿ i'téenu sa Señor Jesucristo yeⁿé yú. Ní alumno yeⁿé. Ní tan'dúúcā chi daiyá 'tíicā di. Neⁿé chi Ndyuūs chiida yú ndúúcū Señor Jesucristo yeⁿé yú tée yā dii vaadi n'dai yeⁿé yā ndúúcū vaadi ya'ai 'iinú yeⁿé yā. Ní tée yā dii vaadi 'diiⁿ yeⁿé yā.

**Ngaⁿá yā yeⁿe 'iiⁿyāⁿ chi
nguéé n'daācā ngi'cueeⁿ yā**

³Dii, Timoteo, 'úú neⁿé chi cūnee di yāāⁿ Efesio tan'dúúcā chi 'āā yaa'ví dii taachi cueⁿé yāⁿā Macedonia ti véé 'iiⁿyāⁿ chi chi'cueeⁿ doctrina chi n'dááⁿ. Yaa'vi di 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ chi nguéé ngi'cueeⁿ doctrina chi n'dááⁿ. ⁴Ní yaa'vi di 'iiⁿyāⁿ yeⁿe yāāⁿ miiⁿ chi nguéé 'caandiveéⁿ yā yeⁿe cuentos yeⁿé yā chi falsos. Ndíí nguéé ndúú 'caandiveéⁿ yā nduudu chi chi'cueeⁿ 'iiⁿyāⁿ ndiicúū. Nduudu

miiⁿ ní nguéé dichí'vē. Dámaāⁿ diiiⁿ chi 'iiⁿyāⁿ ch'εecu cheendí yā ní nguéé nginneé 'iiⁿyāⁿ tan'dúúcā chi Ndyuūs neⁿé yā. Caati Ndyuūs dichó'o yā orden chi 'iiⁿyāⁿ ngi'cueeⁿ yā cáāvā chi tanáⁿā 'iiⁿyāⁿ cuuvi cu'téenu cá yā Ndyuūs.

⁵Ní ngaⁿa yú tan'dúúcā Ndyuūs neⁿé yā taachi ngi'cueeⁿ yú ndúúcū vaadi neⁿe chí ngíicá ná staava yeⁿé yú chi Ndyuūs 'āā didεévē yā. Tanducueⁿé ní diiⁿ yú ndúúcū vaanicadínnuⁿ yeⁿe yú chi ndεεε. Ní i'teenu yú Ndyuūs ndúúcū núúⁿmáⁿ staava yeⁿé yú. ⁶Naⁿa 'iiⁿyāⁿ ndaacadaamí yā yeⁿé nduudu yeⁿé Ndyuūs ní ngiindiveéⁿ yā nduudu chi nguéé dichí'vē. Ní n'gεecu cheendí yā. Ní cuuvi ndái yā. ⁷'Iiⁿyāⁿ s'eeⁿ ní neⁿé yā ca'cueeⁿ yā ley yeⁿé Ndyuūs naati nguéé tuumicadínnuⁿ yā nduudu chi ngaⁿa yā, ndíí nguéé ndúú nduudu chi ca'cueeⁿ yā 'áará chí díⁿ yā tan'dúúcā chi déenu yā tanducueⁿé. ⁸S'uuúⁿ ní deenu yú chi ley yeⁿe Moisés ní n'dai ndúúti chi cu'téenu n'daāca yú yeⁿé. ⁹Deenu yú chi ley miiⁿ nguéé dámaāⁿ caavā 'iiⁿyāⁿ chi din'daacá yā naati caavā 'iiⁿyāⁿ chi nguéé diiⁿ yā tan'dúúcā

chí nga^{na} ley, caavā 'iiⁿⁱyāⁿ chí nguéé n'giindiveéⁿ yā chíiⁿ chí nga^{na} ley, níicú caavā 'iiⁿⁱyāⁿ chí nguéé n'daacā, caavā 'iiⁿⁱyāⁿ chí idinuuⁿndí, caavā 'iiⁿⁱyāⁿ chí nguéé dííⁿ yā respetar Ndyuūs ndíi nguéé dííⁿ yā respetar religión, ní caavā 'iiⁿⁱyāⁿ chí n'giiⁿnúⁿ yā chēécú yā o chíidá yā, ní cáávā 'iiⁿⁱyāⁿ chí n'giiⁿnúⁿ yā 'iiⁿⁱyāⁿ. ¹⁰Ley miiⁿ ní caavā sa^{na} chí ca^{na} sa ndúúcu n'daataá o n'daataá chí ca^{na} tá ndúúcu sa^{na} ní nguéé yeⁿe yā viⁱ ní cáávā sa^{na} chí ca^{na} sa ndúúcu sa^{na} chí duuchineeⁿ sa ndúúcu sa chí viⁱ, ní cáávā 'iiⁿⁱyāⁿ chí duucú yā 'iiⁿⁱyāⁿ caati cuuvi dichííⁿve yā táámá 'iiⁿⁱyāⁿ ní cáávā 'iiⁿⁱyāⁿ chí indeē ndúúdu yaadí, ní caavā 'iiⁿⁱyāⁿ chí nga^{na} yā chí cuaacu chíiⁿ chí nga^{na} yā ní n'gai yā: “Por Dios”, chí 'tíicā, ní nguéé 'tíicā. Ní ley miiⁿ ní caavā 'iiⁿⁱyāⁿ chí ngi'cueéⁿ yā nducueⁿe chí nguéé n'daacā ní nguéé tan'dúúca Ndyuūs chí'cueeⁿ yā 'iiⁿⁱyāⁿ. ¹¹Naati chuū chí ngi'cueeⁿ chí nduudu n'dai yeⁿe evangelio ní n'dēēve n'dai chí nangua^{na}ái 'iiⁿⁱyāⁿ, ní yeⁿe Ndyuūs chí n'dai taavi. Ní Ndyuūs dichí'ó yā 'úú chí caa^{na}máⁿ nduudu miiⁿ.

**Caa^{na}maⁿ yú, gracias Ndyuūs
ti ya'ai 'iinú yā s'uuúⁿ**

¹²Úú ní ca^{na} gracias Señor Jesucristo yeⁿe yú chí itée yā fuerzas 'úú chí dííⁿ ntiíⁿnyuⁿ yeⁿe yā. Ní s'neéⁿ yā 'úú tan'dúúca 'áámá 'iiⁿⁱyāⁿ chí véé valor yeⁿe yā. Ní s'neéⁿ yā 'úú na ntiíⁿnyuⁿ yeⁿe yā. ¹³Ní vmnááⁿ vmnaaⁿ chí Jesucristo yaa'ví yā 'úú chí cuuvi yeⁿe yā, 'úú ní neené caa^{na}maⁿ taáⁿ yeⁿe Jesucristo ní cachiicá can'dáá 'iiⁿⁱyāⁿ

chí i'téenu yā Jesucristo ti neⁿe 'i'nuuⁿ cá'ai 'iiⁿⁱyāⁿ. Ní caneeⁿ taaⁿ contra Jesucristo. Naati Ndyuūs ya'ai 'iinú yā 'úú 'áará chí dííⁿ 'túúca taachi 'áá cuéé cu'teenú 'iiⁿⁱyāⁿ, ní nguéé deenú de'ē cáávā chí dííⁿ 'tíicā. ¹⁴Ní Señor díiⁿ n'dai cá yā nduucú, ní 'úú i'teenú Jesucristo, ní neⁿe Jesucristo caati maaⁿ ní 'úú ní yeⁿe Jesucristo 'úú.

¹⁵Ní nduudu 'cūū ní nduudu cuaacu chí Cristo Jesús ndaá yā iⁿyééⁿdi 'cūū chí nadanguáⁿai yā nducyaaca 'iiⁿⁱyāⁿ caati idinuuⁿndí yā, ní n'dái taavi chí nducyaaca 'iiⁿⁱyāⁿ cu'téenu yā nduudú 'cūū. Ní deenú chí 'úú ní ch'ēete cá nuuⁿndi yeⁿe nguéé ti tanáⁿa yā. ¹⁶Naati cucáávā chí véé nuuⁿndi yeⁿe 'úú Ndyuūs ya'ai 'iinú yā 'úú caati Señor Jesucristo chí'íⁿ yā 'úú tanducueⁿe vaadi n'dái taavi yeⁿe yā, 'úú chí ch'ēete cá nuuⁿndi yeⁿe. 'Tíicā ní Ndyuūs véé paciencia yeⁿe yā nduucú vmnááⁿ vmnaaⁿ ní s'neéⁿ yā 'úú chí 'úú tan'dúúca 'áámá ejemplo yeⁿe tanáⁿa 'iiⁿⁱyāⁿ chí cuayiivi ca^{na}á yā cu'téenu yā Cristo ní véé vida cueⁿe daāⁿmaⁿ yeⁿe yā. ¹⁷Cáávā nducueⁿe chuū cueⁿe daāⁿmaⁿ ca'a yú Ndyuūs honra ní dich'ēete ca yú Ndyuūs chí rey chí 'áámá canee cueⁿe daāⁿmaⁿ ní nguéé n'gii yā. Ní maaⁿ ní nguéé cuuvi snaaⁿ yú Ndyuūs chí 'áámá n'dyá^{na} Dendyuūs yeⁿe yú. 'Tíicā rā vaa. ¹⁸Maaⁿ ní, díi Timoteo chí tan'dúúca daiyá, i'neéⁿ encargo 'cūū ndúúcu díi. Ní encargo 'cūū chííⁿ chí tiempo chí 'áá chó'óo 'iiⁿⁱyāⁿ profetas ca^{na} yā yeⁿe di yeⁿe chí ca^{na} di díiⁿ di. Maaⁿ ní cuchéé di yeⁿe tanducueⁿe ní díiⁿ di tan'dúúca

chi diiⁿ 'áámá soldado chi nguⁿu n'daacā sa. 'Tíicā diiⁿ di tan'dúucā chi profetas caⁿa yā yeⁿ'ē di tiempo chi 'āā ch'ó'oo. ¹⁹Dii ní cu'téenu n'daacā di ní diiⁿ n'daacā di ndúucū vaanicadínūuⁿ yeⁿ'ē di chí n'dai. Náⁿ'ā 'iiⁿ'yāⁿ ni nguéé diiⁿ n'daacā yā caati vaanicadínūuⁿ yeⁿ'é yā ní nguéé n'dai. Ní cáāvā chuū nguéé i'téenu yā Señor Jesucristo maaⁿ ní canéé yā tan'dúucā chi yaⁿ'ai yeⁿ'e Ndyuūs. ²⁰Túucā ch'ó'oo yeⁿ'e saⁿ'ā Himeneo ndúucū saⁿ'ā Alejandro ní 'úú deenú chí canéé yā a cuenta yeⁿ'e yáá'n'guiniūuⁿ maaⁿ. Ní 'íicú cuuvi deenú yā chi 'āā ntéé cuuvi caaⁿ'máⁿ yā ní nguéé diiⁿ yā ofender Ndyuūs yeⁿ'e yú.

Yeⁿ'e chí cuuvi caaⁿ'maⁿ'ngua'a yú

2 Vmnaánⁿ vmnaaⁿ ngiicá dii Timoteo chi caaⁿ'maⁿ'ngua'a di cáāvā nducyáácá 'iiⁿ'yāⁿ ní ca'a di gracias Ndyuūs cáāvā nducyáácá 'iiⁿ'yāⁿ. ²Ní canee cuuⁿ'miⁿ chi caaⁿ'maⁿ'ngua'a di cáāvā saⁿ'ā reyes níicú cáāvā nducyáácá 'iiⁿ'yāⁿ 'iiⁿ'ntyéⁿ'ē caati cuuvi 'cuæetinee yú n'daacā ní nguéé ndúucū vaadi 'caa'va ti 'cuæetinee yú ndúucū vaadi 'diiⁿ. Ní diiⁿ yú tanducuéⁿ'ē tan'dúucā chi Ndyuūs neⁿ'é yā chi diiⁿ yú. Ní 'cuæetinée yú n'daacā yeⁿ'e nducuéⁿ'ē ndúucū 'iiⁿ'yāⁿ. ³Ti chuū ní n'daacā nanááⁿ Ndyuūs ní inéé yiinūu taaví yā taachí diiⁿ yú 'tíicā. Ndyuūs yeⁿ'ē yú nadanguáⁿ'ai yā s'uuúⁿ. ⁴Ní neⁿ'é yā chi nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ ninguaⁿ'ai yā ní tuumicadínuuⁿ yā chéé chí nduudu cuaacu yeⁿ'é Ndyuūs. ⁵Deenu yú chi véé 'áámá Ndyuūs. Ní véé 'áámá 'iiⁿ'yāⁿ chi caaⁿ'máⁿ yā na lugar

yeⁿ'ē yú nanááⁿ Ndyuūs. Ní 'iiⁿ'yāⁿ miⁿ ní Saⁿ'ā chi Daiyá yā chi Señor Jesucristo yeⁿ'ē yú. ⁶Ní Jesucristo ca'á yā vida yeⁿ'e maáⁿ yā chi ch'ii yā cáāvā chi nadí'Ve yā nuuⁿ'ndi yeⁿ'ē nducyáácá 'iiⁿ'yāⁿ ní 'iiⁿ'cu cuuvi nadinguáⁿ'ai yā nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ. Chuū ní Cristo diiⁿ yā tiempo chi n'daacā 'íicú 'cuuⁿ'miⁿ yā chi Ndyuūs neⁿ'é yā chi nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ cuuvi ninguaⁿ'āi. ⁷Ní cáāvā chuū Ndyuūs dich'ó'oo yā 'úú chi 'úú cuuvi apóstol yeⁿ'é yā. Ní 'úú ca'cueéⁿ 'iiⁿ'yāⁿ nduudu cuaacu yeⁿ'e Ndyuūs nanááⁿ 'iiⁿ'yāⁿ gentiles chi nguéé yeⁿ'ē ndaata 'iiⁿ'yāⁿ Israel. 'Úú ngaⁿ'á nduudu cuaacu yeⁿ'é Ndyuūs ní 'íicú 'iiⁿ'yāⁿ cuuvi cu'téenu yā. Nguéé ngaⁿ'á nduudu yaadi.

⁸Neⁿ'é chi ndii nducuéⁿ'ē cuaaⁿ nducyáácá 'iiⁿ'yāⁿ cááⁿ'máⁿ'ngua'a yā ndúucū nuuⁿ'maⁿ staava yeⁿ'é yā chi dæeve. Ní nguéé nduuvi taáⁿ yā, ndíí nguéé ndúú 'cuuⁿ'maⁿ yā. ⁹Ní 'tiicá ntúūⁿ n'daataá canéé chí cunúu yā catecai yā chi n'daacā chi nguéé yaⁿ'āi ca chii'Ve ní nguéé neenē n'dæeveé. Ní nguéé canéé chí dich'æete yā maáⁿ yā. Ní nguéé diiⁿ yā 'aama peinada tíiⁿ yā chi nguéé n'daacā. Ní nguéé snuuⁿ yā vmnaaⁿ cuerpo yeⁿ'é yā ndee n'dái 'díí'nguāaⁿ ndíí nguéé ndúú perlas. Ní nguéé cunúuⁿ yā tiinūuⁿ chi yaⁿ'ai chí'vē. ¹⁰Naati n'daata s'eeⁿ canee chi din'daaca yā nanááⁿ 'iiⁿ'yāⁿ tan'dúucā chi Ndyuūs neⁿ'e yā ní tan'dúucā chi canee chi diiⁿ nducyaaca n'daataá chi cuaacu chi i'téenu yā iivú Ndyuūs. ¹¹Ní n'daataá s'eeⁿ canee chi n'geeⁿ yā chííⁿ chi n'giindiveeⁿ yā ní cuneé yā chi ndiicúuⁿ yā. ¹²Nguéé neⁿ'é

chi n'daataá ca'cueeⁿ yā saⁿā cheeti yaacū ní nguéé cunee yā lado yeⁿe 'iiⁿntyéⁿē chi caaⁿmaⁿ ntiⁿnyuⁿ yā yeⁿe saⁿā. Ní nguéé canéé chi caaⁿmaⁿ n'daataá s'eeⁿ cheeti yaacū. ¹³Caati Ndyuūs vmnááⁿ vmnaaⁿ din'dái yā saⁿā Adán ní cuayiivi miiⁿ ní din'dái yā n'daataá Eva. ¹⁴Ní yááⁿn'giinūⁿ nguéé chinnche'ei sa Adán miiⁿ naati chinnche'ei sa n'daataá Eva miiⁿ ní dinuuⁿndi tá. ¹⁵De'ē chúucā n'dai 'áámá n'daataá chi véé daiyá tá. Cuuvi nguáⁿai tá nduuti chi 'áámá cunee tá ndúucū chi i'teenu tá, ní nduuti chi dinéⁿe tá nducyaaca 'iiⁿyāⁿ. Ní ch'iⁿi tá chi yeⁿe Ndyuūs, ní diiⁿ ta cosas chi seria.

**Yeⁿe tan'dúucā chi canee
chi diiⁿ saⁿā chi obispo**

3 Chuū chi ngaⁿá maaⁿ ní cuaacu. 'Āā du'ú nūⁿ saⁿā chi neⁿe sa cuuvi sa obispo ní cundee sa cuidado yeⁿe 'iiⁿyāⁿ yeⁿe yaacū canee sa chi diiⁿ sa ntiⁿnyuⁿ chí n'daacā. ²Ní cáávā chuū saⁿā chí diiⁿ sa ntiⁿnyuⁿ yeⁿe obispo canee chi 'cuetinee sa n'daacā caati 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ nguéé cuuvi caaⁿmáⁿ yā chi véé nuuⁿndi yeⁿé yā. Ní saⁿā miiⁿ, sáⁿā chi 'áámá nūⁿ n'daataá yeⁿé sa. Ní saⁿā miiⁿ canéé cuuⁿmiⁿ chi serio sa ní diiⁿ sa cueⁿe daāⁿmaⁿ ntiⁿnyuⁿ chi n'daacā ndúucū orden. Saⁿā miiⁿ canee chi 'cuaaⁿ sa na vaacu sa 'iiⁿyāⁿ chi canúⁿyáⁿ yúyúní. Ní canee chi ca'cueeⁿ sa n'dai. ³Saⁿā miiⁿ nguéé cuuvi 'cúú'ví sá ní nguéé in'nuuⁿ sa vaadi 'caa'va chi 'caa'va sa. Ndíí nguéé ndúú neⁿe sa diiⁿ sa ganar tuūmí manera chi nguéé n'daacā cáávā vicio yeⁿe sa. Sáⁿā

obispo miiⁿ canee chi diiⁿ sa 'tíicā. Canee chi manso sa ní nguéé neⁿe sa 'cuuⁿmaⁿ sa ndúucū 'iiⁿyāⁿ, ndíí nguéé ndee sa 'aama vicio yeⁿe tuūmí. ⁴Saⁿā miiⁿ canee chi ngaⁿā ntiⁿnyuⁿ sa chi n'daacā na vaacu sa ní diiⁿ sa chi daiya sa 'caandiveéⁿ yā yeⁿe sa ní daiya sa díⁿ yā respetar chiidá yā. ⁵Ní ndúúti chi 'áámá saⁿā nguéé déenu sa caaⁿmaⁿ ntiⁿnyuⁿ sa na vaacu sa tuuⁿmi ní 'táácā cuuvi diiⁿ sa cuidado yeⁿe dendu'ū chi yeⁿe yáacū yeⁿé Ndyuūs? ⁶Saⁿā obispo miiⁿ nguéé canee sa tan'dúucā 'áámá saⁿā chi caama i'téenu sa Jesucristo caati cuuvi nacádíinuⁿ sa chi ch'εete maaⁿ sa ti nguéé dinuuⁿdi sa tan'dúucā chi diiⁿ yááⁿn'giinūⁿ. ⁷Ní saⁿā obispo miiⁿ canee ntúūⁿ chi din'daacā sa nanááⁿ 'iiⁿyāⁿ chi nguεε i'téenu yā Señor Jesucristo yeⁿe yú caati 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ díⁿ yā honrar saⁿā miiⁿ. Ní 'íicú saⁿā obispo miiⁿ nguéé cúúví cunee sa ndúucū vaadi 'cuiinuú chi ca'a sa lugar chi nginnche'ei yááⁿn'giinūⁿ saⁿā miiⁿ.

**Yeⁿe chi canéé chi diiⁿ
saⁿā chi diáconos**

⁸Maaⁿ ní ngaⁿá yeⁿe saⁿā diáconos chi cūnnee sa ndúucū ntiⁿnyuⁿ yeⁿe yáacū. 'Tiicá ntúūⁿ saⁿa sa diáconos canee chí diiⁿ sa ntiⁿnyuⁿ chi n'daacā ndúucū orden. Ní canéé cuuⁿmiⁿ chi saⁿā serio sa. Ní canéé chí diiⁿ sa cumplir chiiⁿ chi ngaⁿā sa. Saⁿā miiⁿ ní nguéé cuuvi 'cúú'ví sá. Ndíí nguéé ndúú neⁿe sa diiⁿ sa ganar tuūmí manera chi nguéé n'daacā cáávā vicio yeⁿe sa. ⁹Saⁿā diácono canéé chí deenu sa n'daacā n'dai nducuéⁿē

enseñanza yeⁿē chi i'teenu sa yeⁿe chi Ndyuūs chi'cueeⁿ yā s'uuúⁿ. Ní canee sa ndúúcu vaanicadínūⁿ yeⁿē sa chi deεve. ¹⁰Saⁿā diácono ní saⁿā chi 'iiⁿyāⁿ 'āā n'diichí yā chi n'daacā chi diiⁿ sa. Ní nduuti chi nguéeⁿ véé falta yeⁿē sa tuu'mi ní cuuvi diiⁿ sa ntiiⁿnyuⁿ yeⁿe saⁿā diáconos. ¹¹Níicú 'tiicá ntúūⁿ n'daataá yeⁿe saⁿā diácono canee chi táⁿā seria ta ní din'daacā tá. Nguéeⁿ canee chi caaⁿmaⁿ tá yeⁿe 'iiⁿyāⁿ. Ní canee chi din'dáacaā tá yeⁿe tanducueⁿē chi diiⁿ tá. ¹²Níicú saⁿā diácono miiⁿ ní saⁿā chi 'áámá nūⁿ n'daataá yeⁿē sa. Ní canee chi ngaⁿā ntiiⁿnyuⁿ sá chi n'daacā na vaacu sa ní diiⁿ sa chi daiya sa n'giindiveéⁿ yā yeⁿē sa. ¹³Caati saⁿā miiⁿ chi diiⁿ n'daacā ntiiⁿnyuⁿ yeⁿe diácono, saⁿā miiⁿ diiⁿ sa ganar lugar yeⁿe 'iiⁿyāⁿ chi honrado yā. Ní véé cá confianza yeⁿē sa chi cuuvi caaⁿmaⁿ sa yeⁿe Señor Jesucristo tan'dúúca chi i'téenu sa yeⁿē nduudu yeⁿé yā.

Yeⁿe chi 'iiⁿyāⁿ nguéeⁿ deenú yā chi yeⁿe Ndyuūs

¹⁴Cunee ngiinú chi ndaa nuúⁿ n'diichí dii naati maaⁿ ní chuū idinguúⁿ yeⁿē di. ¹⁵Ní nduuti chi nguéeⁿ ndaa nuúⁿ tuu'mi cuuvi tuumicádínūⁿ di táácā chi cuuvi 'cuεetinée 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ taachi i'téenu yā ní yeⁿé Ndyuūs 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ. Caati nducyaaca s'uuúⁿ chi i'teenu yú Señor Jesucristo ní yeⁿé Ndyuūs s'uuúⁿ. Ní s'uuúⁿ ní yáacū yeⁿe Ndyuūs chi canduuchi, 'tíicā s'uuúⁿ. Ní s'uuúⁿ tan'dúúca cimientu ndúúcu pilar yeⁿe yáacū, 'tíicā s'uuúⁿ ti ngaⁿa yú nduudu cuaacu

yeⁿé Ndyuūs nanááⁿ nducyáácá 'iiⁿyāⁿ. ¹⁶Níicú mar 'áámá 'iiⁿyāⁿ nguéeⁿ cuuvi caaⁿmaⁿ yā yeⁿe enseñanzas yeⁿé Ndyuūs yeⁿē yú chi nguéeⁿ ch'εete taavi ca, enseñanzas chi Ndyuūs chi'cueeⁿ yā s'uuúⁿ:

Ndyuūs yeⁿe yú ndaá yā na iⁿyeeⁿdi 'cūū ndúúcu cuerpo tan'dúúca s'uuúⁿ. Ní chiⁿi Espíritu N'dai yeⁿé Ndyuūs chi Cristo ní cuaacu yā. Ní ángeles yeⁿē va'ai chεeti nguuvi n'diichí yā Cristo. Ní 'iiⁿyāⁿ candeé yā nduudu cuaacu yeⁿé Cristo nanááⁿ 'iiⁿyāⁿ yeⁿe tanducueⁿē país yeⁿē iⁿyeeⁿdí 'cūū. Ní 'iiⁿyāⁿ yeⁿe tanducueⁿē cuaaⁿ yeⁿe iⁿyeeⁿdí 'cūū ní chi'téenu yā Cristo. Ní Cristo cunaⁿa ntuúⁿ yā na va'ai chεeti nguuvi.

Yeⁿe 'iiⁿyāⁿ chi nguéeⁿ 'áámá cunee yā ndúúcu chi i'téenu yā

4 Espíritu N'dai yeⁿé Ndyuūs ngaⁿa cuaacu yeⁿē nguuvi chi cuchii taachi ngaⁿa chí naⁿa 'iiⁿyāⁿ caⁿa yā ndaacadaamí yā yeⁿē nduudu cuaacu ní cu'neeⁿveéⁿ yā nduudu yeⁿe espíritus chi nginnche'ei 'iiⁿyāⁿ, espíritus chi ngi'cueeⁿ cosas chi nguéeⁿ cuaacu. Ní yááⁿnguiniūⁿ dich'ó sa espíritus. ²Ní 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ 'caandiveéⁿ yā nduudu yeⁿe 'iiⁿyāⁿ chi ngaⁿá yā chi i'téenu yā Ndyuūs yeⁿē yú, ní nguéeⁿ cuaacu. Ní caⁿá yā n'giindiveéⁿ yā nduudu yeⁿe 'iiⁿyāⁿ chi ngaⁿa nduudu yaadi. Níicú 'iiⁿyāⁿ chi nguεε n'daacā idifⁿ yā canee yā ndúúcu vaanicadínūⁿ yeⁿé yā chi nguéeⁿ n'daacā. Ní nguéeⁿ

ya'alá yā yeⁿe chi diíⁿ yā taachi diíⁿ yā cosas chi nguéé n'daacā. ³Iiⁿyāⁿ s'eeⁿ nguéé n'guuⁿ yā chi ch'iindivaacu 'iiⁿyāⁿ. Ní nguéé n'guuⁿ yā chi nge'e 'iiⁿyāⁿ tanducuéⁿe chi nge'e yú. Deenu yú chi Ndyuūs din'dái yā tanducuéⁿe chi nge'e yú. Cáávā chi nducyáácá 'iiⁿyāⁿ chi i'téenu yā Ndyuūs ndúucū 'iiⁿyāⁿ chi deenú yā nduudu cuaacu yeⁿe yā cuuvi che'é yā tanducuéⁿe. Ní nducyaaca 'iiⁿyāⁿ chi che'é yā canee chi caaⁿmáⁿ yā gracias Ndyuūs cáávā chí che'e yā. ⁴Deenu yú chi nducuéⁿe chi din'dái Ndyuūs chi che'e yú ní n'daacā. Ní 'iiⁿyāⁿ nguéé canee chi cu'neeⁿ yā 'áámá lado mar 'áámá caati canéé chi cuta'á yā ní caaⁿmáⁿ yā gracias Ndyuūs. ⁵Caati tanducuéⁿe dendu'ú 'cūū ní n'daacā ní 'iiⁿyāⁿ cuuvi che'é yā chuū ti Dendyuūs ngaⁿá yā 'tíicā yeⁿe na libro yeⁿe yā. Maaⁿ ní ngiica yú Ndyuūs chi Ndyuūs diíⁿ yā bendecir chuū chi che'e yú.

'Iiⁿyāⁿ idiiⁿ ntiiⁿnyuⁿ yā chí n'dai yeⁿe Jesucristo

⁶Nduuti chi dii, Timoteo, ca'cueeⁿ dí dendu'ú 'cūū nanááⁿ 'iiⁿyāⁿ chi i'téenu Señor Jesucristo tuu'mi ní dichí'vē ca di Señor Jesucristo. Ní taachi ca'cueeⁿ di nduudu n'dái 'cūū yeⁿe Jesucristo ní 'cuæetinee di tan'dúucā chi ngaⁿa nduudú 'cūū tuu'mi ní idiiⁿ di chi dii maaⁿ di chi n'giindiveeⁿ di nduudu yeⁿe di ní cu'téenu ca di yeⁿe Ndyuūs. ⁷Nguéé cu'neeⁿveeⁿ di yeⁿe cuentos zonzos chi yeⁿe íⁿyeeⁿdí, cuentos chi nguéé ngíicá yeⁿe Ndyuūs caati nguéé dichí'vē chi caaⁿmaⁿ yú chuū nanááⁿ 'iiⁿyāⁿ. Ní tanducuéⁿe

chi diiⁿ di, cueⁿe daāⁿmaⁿ diiⁿ di tan'dúucā Ndyuūs neⁿe yā chi diiⁿ di. ⁸Deenu yú chi taachi diiⁿ yú ejercicios cáávā cuerpo yeⁿe yú taaⁿ 'lííⁿ chuundi dichí'vē s'uuúⁿ. Níicú taachí diiⁿ yú chííⁿ chí neⁿe Ndyuūs tanducuéⁿe dichí'vē yú caati diiⁿ yú chi n'daacā cáávā s'uuúⁿ nguuvi s'eeⁿ chi canee yú iⁿyeeⁿdí 'cūū níicú cucáávā nguuvi chi cuchíi. ⁹Nduudú 'cūū ní cuaacu chí cuaacu, níicú nducyáácá 'iiⁿyāⁿ canéé chi cu'téenu yā nduudú 'cūū. ¹⁰Ní cáávā nduudú 'cūū ní diiⁿ yú ntiiⁿnyuⁿ. Ní n'geenu yú ngii ti 'iiⁿyāⁿ ngaⁿa taáⁿ yā yeⁿe yú. 'Tíicā chó'oo yeⁿe yú caati i'teenu yú Jesucristo ní canéé ngiinu yú Ndyuūs chi canduuchi chí cuuvi nadanguáⁿai yā nducyaaca 'iiⁿyāⁿ ní nadanguáⁿai yā nducyaaca 'iiⁿyāⁿ chi i'téenu yā 'yā.

¹¹Níicú dííⁿ, Timoteo, 'úú ngaⁿá chi canee chi ca'cueeⁿ di nduudú 'cūū. ¹²Nguéé 'cuaaⁿ di lugar chi 'iiⁿyāⁿ nguéé neⁿe yā dii cucáávā chi duū'vi nguuví yeⁿe di. Din'daacā di ndúucū tanducuéⁿe chi diiⁿ di, ye'e chi ngaⁿa di, yeⁿe chi diiⁿ di. Ní dine'e di nducyáácá 'iiⁿyāⁿ. Ní diitu canee di ndúucū chi i'téenu di. Ní diiⁿ di chi vida yeⁿe di ní n'daacā nanááⁿ nducyáácá 'iiⁿyāⁿ. Ní vida yeⁿe di canee tan'dúucā 'áámá ejemplo. ¹³Níicú 'naaⁿ tiempo chi 'āā cuéé ndaá nanááⁿ di 'cueeⁿ di libro yeⁿe Ndyuūs nanááⁿ 'iiⁿyāⁿ. Ní yaa'vi di 'iiⁿyāⁿ chi 'caandiveeⁿ yā nduudu yeⁿe Ndyuūs. Ní ca'cueeⁿ di 'iiⁿyāⁿ tanducuéⁿe chi yeⁿe Ndyuūs neⁿe chi ndaá. ¹⁴Ní diiⁿ di tanducuéⁿe chi cuuvi di yeⁿe ntiiⁿnyuⁿ chi Ndyuūs tee yā dii

taachi saⁿā chi 'cueeⁿ nduudu yeⁿe Ndyuūs ngaⁿá yā yeⁿē chi diiⁿ di. Ní saⁿā chi ngaⁿa ntiiⁿnyuⁿ yeⁿe yáacū s'núuⁿ yā ta'a yā ná tiiⁿ di cáávā chi cho'ó yā dii chi diiⁿ di ntiiⁿnyuⁿ yeⁿé Ndyuūs.

¹⁵Canéé chí diiⁿ di nducuéⁿe chi ngaⁿá dii ní diiⁿ di tan'dúucā chi 'āā 'cueeⁿ di. Ní 'íicú 'iiⁿyāⁿ cuuvi deenú yā chi cu'téenu ca di nguuvi nguuvi. ¹⁶Ní díí, Timoteo, cundéé di cuidado yeⁿē maaⁿ di, ní yeⁿē tanducuéⁿe chi diiⁿ di, ní yeⁿē chi ca'cueeⁿ di 'iiⁿyāⁿ. Caati nduuti chi diiⁿ di 'túucā nadinguáⁿai maaⁿ di dii ndúucū 'iiⁿyāⁿ chi n'giindiveéⁿ yā nduudu yeⁿē di.

Yeⁿe tan'dúucā chi cuuvi diiⁿ di ndúucū 'iiⁿyāⁿ chi i'téenu yā Ndyuūs

5 Nguéé diiⁿ di reponder mar 'áámá saⁿā ndiicúū naati ca'a di consejo saⁿā miiⁿ tan'dúucā chi chiida di. Ní diiⁿ di tratar ndúucū saⁿā da'caiyāá tan'dúucā chi saⁿā s'eeⁿ ní 'díínū di. Ní canéé chí diiⁿ di nducuéⁿe chi n'daacā. ²Ní diiⁿ di tratar ndúucū n'daataá ndiicúū tan'dúucā chi cheecu di. Ní diiⁿ di tratar ndúucū taⁿā dá'caiyāa tan'dúucā chi ví'i di. Ní canéé chí diiⁿ di tanducuéⁿe n'daacā ndúucū 'iiⁿyāⁿ.

³Ní innee di n'daataá nguá'āa chi cuaacu níⁿnyuⁿ véé necesidades yeⁿe yā. ⁴Naati nduuti chi n'daataá nguá'āa véé daiya tá o daiya yiinu tá da'caiyāa s'ééⁿ canéé chí din'daacá yā ní canéé chí diiⁿ cumplir obligaciones yeⁿé yā ndúucū 'iiⁿyāⁿ yeⁿe familia yeⁿé yā. Ní da'caiyāa s'ééⁿ ní canéé chí diiⁿ yā cosas chi n'daacā cáávā cheecu

yā ndúucū chiidá yā ní cáávā chi neⁿe ca yā chiidá yā ndúucū cheecu yā caati chuū ní cosa chi n'daacā, ní cosa chi Ndyuūs neⁿé yā chi da'caiyāa s'ééⁿ diiⁿ yā. ⁵Ní nduuti chi cuaacu níⁿnyuⁿ chi n'daataá nguá'āa ní dámaāⁿ ta, canéé chí i'téenu tá Ndyuūs ndúucū confianza ní caaⁿmaⁿngua'a tá nanááⁿ Ndyuūs ndii nguuvi ndii n'gaaⁿ. ⁶Ní nduuti chi n'daataá nguá'āa diiⁿ tá tan'dúucā chi maaⁿ tá neⁿe tá, 'áará chi canduūchi tá caneé tá tan'dúucā chi n'dii tá nanááⁿ Ndyuūs. ⁷Tiicá ntúúⁿ ca'cueeⁿ di nducuéⁿe chuū nanááⁿ 'iiⁿyāⁿ yeⁿe yaacū ní tanáⁿā 'iiⁿyāⁿ nguéé cuuvi caaⁿmáⁿ yā chi véé nuuⁿndi yeⁿé yā. ⁸Nduuti chi 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ nguéé candéé yā cuidado yeⁿe 'iiⁿyāⁿ yeⁿe familia yeⁿé yā ndúucū cheecu yā ndúucū chiidá yā tuuⁿmi ní 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ ndaacadaamí yā yeⁿe chi i'téenu yā ní ndii cunncāa cā nguéé ti 'iiⁿyāⁿ chi nguee i'téenu yā.

⁹Cuuvi dingúūⁿ di na lista yeⁿe n'daataá nguá'āa ca'áámá n'daataá nguá'āa chi 'āā ngii tá 'iinu ngeecu 'áámá nduūyū ní 'áámá nūuⁿ isaⁿā nduūcū ta. ¹⁰Ní n'daataá nguá'āa miiⁿ canee chi 'āā ch'etinee n'daacā tá ní taaví n'daacā tá daiya tá. Ní canéé chí n'guuⁿ tá na vaacu tá 'iiⁿyāⁿ chi snúuⁿ yā yúúní, ní 'āā naaⁿnu tá ca'ā 'iiⁿyāⁿ chí i'téenu yā Ndyuūs tan'dúucā costumbre yeⁿé 'iiⁿyāⁿ yeⁿe ndaata yeⁿe yā. Ní chinnee ta'ā tá 'iiⁿyāⁿ chi ngiitā, ní diiⁿ tá 'āā de'é nūuⁿ ntiiⁿnyuⁿ chi n'daacā.

¹¹Nguéé dingúūⁿ di na lista yeⁿe n'daataá nguá'āa 'áámá n'daataá nguá'āa naⁿa chi nguéé nduuyy

yeⁿe tá caati cuuvi neⁿe ta 'caandavaacu tá ní nguée neⁿe tá diiⁿ tá ntiiⁿnyuⁿ yeⁿe Cristo. ¹²Ní cuayiivi miiⁿ ní n'daataá nguá'aa miiⁿ véé culpa yeⁿe tá chi nguée diiⁿ tá cumplir compromiso yeⁿe tá chi diiⁿ tá ntiiⁿnyuⁿ yeⁿe Cristo. ¹³Ní más cā cuuvi diiⁿ n'daataá nguá'aa s'eeⁿ. Íícú cuuvi 'daān'dí ntúūⁿ ta taachi ngeⁿē tá 'áámá va'ai táámá va'ai. Níícú nguée dámaaⁿ chi 'daān'dí tá ti neenē neⁿe nandē tá yeⁿe 'iiⁿyāⁿ ndúúcu nduudu chi nguée cánéé chi caaⁿmaⁿ tá ní diyaādí ta. Ní caⁿa tá miiⁿ caⁿa tá 'muuⁿ ní diiⁿ tá cosas chi nguée ituneⁿ táⁿā. ¹⁴Cáāvā chuū neⁿé chi n'daataá nguá'aa chi da'caiyā ta 'caandivaacu tá ni taavi tá daiya tá ní caaⁿmaⁿ ntiiⁿnyuⁿ tá na vaacu tá. 'Tíicā ní 'iiⁿyāⁿ chi nguée i'téenu yā Ndyuūs nguée caaⁿmaⁿ cúnncā yā yeⁿē tá. ¹⁵Caati n'duuví n'daataá nguá'aa chi da'caiya tá 'āā ndaacadaami tá yeⁿē Cristo ní cueⁿe tá lado yeⁿe yáán'n'guiinūⁿ.

¹⁶Ní nduuti chi 'áámá n'daataá o saⁿā chi i'téenu yā Jesucristo yeⁿē yú ní vεε n'daataá nguá'aa chi 'iiⁿyāⁿ yeⁿé yā, canéé chí ca'á yā n'daataá nguá'aa dεē chi neⁿe tá. 'Tíicā ní nguée canéé chi ca'a 'iiⁿyāⁿ yeⁿe yaācū n'daataa nguá'áa miiⁿ. 'Tíicā ní cúví ca'a 'iiⁿyāⁿ yeⁿe yaācū tanáⁿā n'daataá nguá'aa chi cuaacu níⁿnyúⁿ chi véé necesidades yeⁿe tá.

¹⁷Maaⁿ ní saⁿā s'eeⁿ chi ngaⁿa ntiiⁿnyuⁿ n'dai yeⁿe yaācū ndúúcu saⁿā chi ca'cueeⁿ nduudu yeⁿe Ndyuūs ndúúcu saⁿā chi candεε nduudu yeⁿe Ndyuūs cuuvi cuta'a sa honor chi doble yeⁿe 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ

yeⁿe yaācū. ¹⁸'Tíicā canéé nguūⁿ na libro yeⁿe Ndyuūs ndii cuááⁿ vmnaaⁿ. Nguée cu'nūu di yaānā duutu 'yúúduu o 'itiindu chí inde'ei nuúⁿ tí nguaaⁿ trigo ní 'íícú cuuvi che'é tí yeⁿē. Ní canéé nguūⁿ táámá. Saⁿā chi nídiⁿ ntiiⁿnyuⁿ cuuvi cuta'ā sa chiiⁿvε yeⁿē sa.

¹⁹Nguée cu'téenu di 'iiⁿyāⁿ chi ngaⁿa yā yeⁿe saⁿā chi ngaⁿa ntiiⁿnyuⁿ yeⁿe yaācū nduuti chi nguée véé 'uuví ndúú 'iinu testigos yeⁿé yā. ²⁰Naati canee chi diiⁿ di reprender nanááⁿ nducyáácá 'iiⁿyāⁿ yeⁿe yaācū 'iiⁿyāⁿ chi nadinuuⁿndí yā. Ní 'íícú tanáⁿā 'iiⁿyāⁿ ní dí'va'á yā. ²¹Maaⁿ ní 'úú Pablo ngaⁿá ngii dii Timoteo chuū nanááⁿ Dendyuūs ní nanááⁿ Señor Jesucristo ní nanááⁿ ángeles chí Ndyuūs ndεeve yā. Diiⁿ di nducuéⁿē chuū ní nguée nadacadíinuⁿ di chi 'áámá yā chi ch'εεε cá yā nguée ti táámá yā. Ní 'āā daamá nūuⁿ diiⁿ di ndúúcu nducyaaca 'iiⁿyāⁿ. ²²Nguée ndεeve nuuⁿ di 'áámá saⁿā chi caaⁿmaⁿ ntiiⁿnyuⁿ sa yeⁿe yaācū nduuti chi nguée n'diichi di saⁿā miiⁿ 'naaⁿ tiempo. Ní nguée véé 'áámá parte yeⁿē di ndúúcu saⁿā miiⁿ taachi dinuuⁿndi sa. Diví di yeⁿe nducuéⁿē chi nguée n'daacā ní nguée dinuuⁿndí maāⁿ di.

²³Maaⁿ ní taachi ya'āi chεeti di nguée cu'u di dámaaⁿ nuūⁿnīⁿ caati cuuvi cu'u di 'téé vino. Ní taama vmnéⁿēe chi ya'āi cuerpo yeⁿē di cu'u di 'téé vino.

²⁴Ní nuuⁿndi chi diiⁿ náⁿā 'iiⁿyāⁿ, ní deenu yú ti n'diichi yú vmnaaⁿ chí ndaā nguuvi chí Ndyuūs n'diichi yā nuuⁿndi yeⁿe yú. Níícú nguée deenu yú nuuⁿndi chí diiⁿ tanáⁿā

'iⁿyāⁿ naati cuayiivi míⁿ taachi n'diichi Ndyuūs nuuⁿndi yeⁿe yú tuuⁿmi ní snaaⁿ yú nuuⁿndi yeⁿ'é yā. ²⁵Tiicá ntúūⁿ snaaⁿ yú nducuéⁿ'ē chi n'daacā chi diiⁿ 'iⁿyāⁿ. Ní 'áará chí nguéé inaaⁿ yú maaⁿ chiiⁿ chi n'daacā chi diíⁿ yā cuayiivi ní Ndyuūs idiíⁿ yā chi cadiinuuⁿ yú táácá yeⁿ'é 'iⁿyāⁿ s'eeⁿ.

6 Nducyaaca 'iⁿyāⁿ chi i'téenu yā Jesucristo chi diiⁿ ntiiⁿnyuⁿ yeⁿ'e criado o criada ni 'áamá canee yā na ntiiⁿnyuⁿ yeⁿ'ē 'iivi yā chi esclavo yā, canee yā tan'dúucā chi véé 'áamá yugo na daandú yā. Ní 'iⁿyāⁿ esclavos canee chi diiⁿ ca yā respetar 'iivi yā. Níicú 'iivi yā nguéé cuuvi cunncaá caaⁿmaⁿ yā yeⁿ'e Señor Jesucristo yeⁿ'e yú ndíi nguéé ndúú yeⁿ'ē chi ca'cueeⁿ yú. ²Ní saⁿ'ā esclavos chi i'téenu sa ní véé 'iivi sa chi 'tiicá ntúūⁿ i'téenu yā, canee chi diiⁿ ca sa respetar 'iivi sa tan'dúucā chi 'aama 'iivi sa chi nguéé i'téenu yā. Naati canee chi diiⁿ sa servir más cā 'iivi sa chi i'téenu yā caati 'iivi sa ní hermano ndúucū sa caati yeⁿ'é Ndyuūs nduu 'uuví yā. Ní hermanos neⁿ'e sa 'iivi sa. Tanducuéⁿ'ē dendu'ū dii, Timoteo, ngi'cueeⁿ di ní ngaⁿa dí.

'iⁿyāⁿ chi i'téenu yā Jesucristo ní véé vaadi yeenú yeⁿ'é yā

³Níicú nduuti chi 'áamá 'iⁿyāⁿ ngi'cueeⁿ yā táámá nduudu chí n'dááⁿ ní nguéé tan'dúucā nduudu n'dai yeⁿ'ē Señor Jesucristo, ndíi nguéé ndúú tan'dúucā nduudu yeⁿ'é Ndyuūs chi ngi'cueeⁿ yú yeⁿ'ē chi 'cuéetinee yú n'daacā tan'dúucā chi Ndyuūs neⁿ'e yā chi diiⁿ yú, ⁴tuuⁿmi ní 'iⁿyāⁿ miiⁿ ní

nadacadínuuⁿ yā chi maaⁿ yā ch'eteté yā, ní nguéé de'ē vee deenu yā. 'Iiⁿyāⁿ miiⁿ ní ch'eeu cheendí yā. Ní diíⁿ yā chí náⁿ'ā 'iⁿyāⁿ nguⁿ'u yā ní ngué'ei yā ní caa'vá yā ní ngaⁿ'a taáⁿ yā yeⁿ'e 'iⁿyāⁿ. Ní 'iⁿyāⁿ miiⁿ diíⁿ yā chí náⁿ'ā 'iⁿyāⁿ nguéé véé 'viich'etítínūuⁿ ndúucū tanáⁿ'ā 'iⁿyāⁿ. ⁵Ní 'iⁿyāⁿ miiⁿ diíⁿ yā chí nducyaaca 'iⁿyāⁿ dámaaⁿ n'geecu cheendí yā, ní nguéé n'daacā nadacadínuuⁿ yā. Ní nguéé deenú yā nduudu yeⁿ'e Cristo. 'Iiⁿyāⁿ miiⁿ nadacadínuuⁿ yā chí diíⁿ yā ganar tuumí caati chí'téenu yā ní ngaⁿ'a yā nduudu yeⁿ'e Cristo. Divíi dí yeⁿ'e tanducuéⁿ'ē 'iⁿyāⁿ chí 'tíicā. ⁶Deenu yú chí 'iⁿyāⁿ chí i'téenu yā Jesucristo canee n'daacá yā ndúucū chí vee yeⁿ'é yā ní yeenú yā. Chiiⁿ chí i'téenu yā ní tan'dúucā vaadi 'cuiica ca yeⁿ'é yā. 'Tíica rá vaa. ⁷Deenu yú chí nguéé de'ē vee ndéē yú taachi ch'iindiyāⁿ yú iⁿ'yeeⁿdí 'cūū. Ní nguéé de'ē vee ntúūⁿ candee yú yeⁿ'ē iⁿ'yeeⁿdí 'cūū taachi 'cuūví yú. ⁸Neⁿ'e chí snee yú iⁿ'yeeⁿdí 'cūū nduuti chí véé chí nge'e yú ndúucū catecai yú, ní ndúucū chuū nūuⁿ cānee chí yeenu yú. ⁹Caati 'iⁿyāⁿ chí neⁿ'é yā 'cuiicá yā taachi yááⁿ'nguiniūuⁿ n'diichi neeⁿ sa 'yā cuuvi diíⁿ yā dendú'ū chí nguée n'daacā. Ní canee yā ndúucū vicio zongo yeⁿ'é yā chí nguée n'daacā. Ní nguéé dichí'vē. Ní diiⁿ chí dinuuⁿndí yā níicú diiⁿ chí caⁿ'á yā infierno. ¹⁰Chíⁿ' chí diiⁿ chí 'iⁿyāⁿ dinuuⁿndí yā ní chuū. 'Iiⁿyāⁿ neⁿ'e cá yā tuūmí. Ní in'nuuⁿ cá yā tuūmí chí 'āā ntéé véé tiempo chí cu'téenu yā. Ní mááⁿ yā diíⁿ yā chí ya'āi n'geenu taaví yā ngii.

**Yeⁿe chi cuuvi din'daacá
yú maaⁿ chi i'teenu yú**

¹¹Maaⁿ ní dii, Timoteo, saⁿá chi yeⁿe Ndyuūs dii, diví di yeⁿe nducuéⁿe chuū chi nguē n'daacā. Ní diiⁿ di nducuéⁿe chi n'daacā. Dich'ēete di Ndyuūs ní cu'téenu ca di. Din'é ca di nducyaaca 'iⁿyāⁿ ní diiⁿ di nducuéⁿe ndúucū paciencia. Ní canee di ndúucū staava yeⁿe di chi n'dai. ¹²Ní taachi 'cueenu di cuuvi cáávā chi i'téenu di Ndyuūs canee diitu di ndúucū chi i'téenu di yeⁿe Ndyuūs yeⁿe yú. Ní diitu diiⁿ di caati chi cuuvi yeⁿe di vida cueⁿe daāⁿmaⁿ chi cuuvi cuta'a di yeⁿe Ndyuūs ti Ndyuūs yaa'ví yā dii chi cuuvi yeⁿe yā dii. Ní dii 'āā ngaⁿa di chi i'téenu di Ndyuūs nanááⁿ 'yaaⁿ ndáí 'iⁿyāⁿ. ¹³Maaⁿ ní 'úú yaa'ví dii nanááⁿ Ndyuūs chi testigo yeⁿe yú, Ndyuūs chi itée yā vida yeⁿe nducuéⁿe chi véé, ní nanááⁿ Jesucristo chi 'āā ngaⁿa yā nduudu cuaacu yeⁿe Ndyuūs chiidá yā nanááⁿ gobernador Poncio Pilato. ¹⁴'Úú yaa'ví dii chi 'caandiveeⁿ di ní diiⁿ di nducuéⁿe chi ca'á orden yeⁿe di. Ni nguéé n'daaⁿ orden yeⁿe caati nguéé neⁿe chi 'iⁿyāⁿ caaⁿmáⁿ yā contra yeⁿe di caavā cosa chi diiⁿ di. Diiⁿ di 'tíicā ndii tiempo chi ndaa Señor Jesucristo yeⁿe yú táámá vmnéⁿēe. ¹⁵Níicú tiempo taachi Ndyuūs neⁿe yā, Ndyuūs caⁿá yā dicho'ó yā Jesucristo chí n'dai taavi nanááⁿ 'iⁿyāⁿ taama vmnéⁿēe. Ní Cristo miiⁿ maáⁿ yā ní 'áámá n'dyáⁿá 'iⁿyāⁿ nūuⁿ chi ngaⁿa ntiⁿnyuⁿ yā yeⁿe nducueⁿe chi véé, ní Rey chi ch'ēete taavi ca nguéé ti tanáⁿā reyes. Ní 'iivi yú chi ch'ēete taavi ca nguéé ti tanáⁿā saⁿā chi 'iivi. ¹⁶Dámaáⁿ Ndyuūs miiⁿ ní 'áámá canduuchí yā

cueⁿe daāⁿmaⁿ. Ní canduuchí yā ná chidēeve chi nguéé cuuvi indaa mar 'áámá 'iⁿyāⁿ. Ní nguéé n'diichi mar 'áámá 'iⁿyāⁿ Ndyuūs miiⁿ ndíi nguéé cuuvi snaaⁿ ra yā. Maaⁿ ní cueⁿe daāⁿmaⁿ canee cuuⁿmiⁿ yú dich'ēete yú Ndyuūs ti tanducuéⁿe poder chi véé ní yeⁿe yā. 'Tíicā rā vaa.

¹⁷Maaⁿ ní dii, Timoteo, cuuvi di 'iⁿyāⁿ cuiica chi nguéé nadacádíinuⁿ yā chi ch'ēete ndáí yā. Ní nguéé cunee ngiinū yā yeⁿe chi véé yeⁿe yā caati cosa chi nguéé seguro chi 'áámá cūnee ndúucu yā. N'dáácā ca nduuti chi 'iⁿyāⁿ 'seeⁿ cu'téenu yā Ndyuūs chi canduuchi ní Ndyuūs ca'á yā n'dee ndáí dendu'tu yeⁿe nducuéⁿe chi vee caati cuuvi cuta'a yú ní yeenu yú. ¹⁸Níicú díi yaa'ví di 'iⁿyāⁿ cuiica chi din'daacá yā ní díiⁿ yā n'dee tááví ntiⁿnyuⁿ chi n'daacā. 'Íicú canee listo yā chi cuuvi ca'a yā tanáⁿā 'iⁿyāⁿ chi nguéé véé yeⁿe yā ní innee yā 'iⁿyāⁿ 'seeⁿ. ¹⁹Tíicā cuuvi yeⁿe 'iⁿyāⁿ 'seeⁿ vaadi 'cuiica yeⁿe yā chi vida cueⁿe daāⁿmaⁿ chi Ndyuūs caⁿá yā chi ca'a yā 'iⁿyāⁿ yeⁿe yā.

**Pablo ca'á yā últimas órdenes
Timoteo ti 'cuiinū carta maaⁿ**

²⁰Díiⁿ, Timoteo, cundé di n'daacā cuidado yeⁿe encargo chi 'iⁿyāⁿ 'āā tee yā dii. Nguéé cu'neeⁿveeⁿ di n'dee ndáí nduudu chi ngaⁿa 'iⁿyāⁿ yeⁿe cosa yeⁿe iⁿ'yeeⁿdí 'cūū o yeⁿe nduudu chi nguéé dichí'vē o yeⁿe chi ngaⁿa 'iⁿyāⁿ chi nduudu deenu ní nguéé 'tíicā. ²¹'Iⁿyāⁿ 'seeⁿ ndáácadaami yā yeⁿe nduudu cuaacu yeⁿe Ndyuūs ní maáⁿ yā ní nguéé i'téenu yā nduudu cuaacu yeⁿe Ndyuūs. Maaⁿ ní 'úú neⁿe chi Ndyuūs téé yā dii tanducuéⁿe chi n'daacā. 'Tíicā cuuvi.